

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Alternatív vitarendezés a kártérítési perekben II.

- a 2024 július 22-én a Jogi Fórumon megjelent

„Alternatív vitarendezés a kártérítési perekben” c. publikáció folytatása

Szerző:

dr. Bogdán Viola

Budapest, 2023.

3.2. A közjegyzők előtti egyezségi eljárás jellemzői

A perindítást elkerülő alternatív fórumok körét jogalkotó a közjegyzői hatáskör szélesítésével kívánta bővíteni. A közjegyző az egyezségi eljárással egy viszonylag rugalmas eljárást biztosít a felek számára egyezség létrehozása érdekében.¹

Ezen peren kívüli eljárás bevezetését az új Pp. hatályba lépése indokolta, mivel az új Pp. kiemelt célként tűzte ki a „perelterelést”. Azaz a fő cél a Pp. koncepciójában a felek közötti egyeztetést előmozdító szabályok bevezetése volt. Ennek érdekében vezette be a jogalkotó a pert megelőző, bíróság előtti egyezségi eljárás mellett a közjegyző előtti egyezségi eljárást is. Az utóbbi évek joggyakorlat azt támasztja alá, hogy a bírósági és a közjegyző előtti nemperes eljárások jól kiegészítik egymást és megfelelően előmozdítják a felek közötti megegyezést, ezáltal pedig a pereskedés elkerülését.²

A közjegyzők előtti egyezségi eljárás alapját az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Kjnp.tv.) jelenti, pontosabban ennek a törvénynek a 27/H. § - 27/L. § szakaszai.

Ezen közjegyzői eljárás kapcsán fontos kiemelni, hogy a közjegyzői egyezségi eljárás csak peres eljárást megelőzően indítható meg. Tehát a közjegyzőtől csak a keresetlevél előterjesztéséig lehet kérni az egyezségi kísérletre történő idézést.³

Az eljárás kapcsán le kell szögezni, hogy a közjegyzők előtt nem minden ügyet érintően nyílik lehetőség a vita rendezésére. A Pp.-ben szabályozott bíróság előtti egyezségi eljárástól⁴ eltérő tárgyi hatállyal vezette be a jogalkotó a közjegyző előtti egyezségi eljárást, mivel azt alapvetően a vagyoni jogi ügyekre szűkítette le.⁵

¹ Nagy Adrienn: A jogi konfliktusok rendezésének lehetséges útjai az eljárásjogi reformok tükrében - polgári per vagy mediáció? MISKOLCI JOGI SZEMLE 13. évfolyam (2018) 2. szám 1. kötet (63. oldal).
https://matarka.hu/koz/ISSN_1788-0386/13evf_2sz_1kot_2018/ISSN_1788-0386_13evf_2sz_1kot_2018_050-064.pdf (letöltés dátuma: 2023. április 26.).

² Uo. 63. oldal (letöltés dátuma: 2023. április 26.).

³ Kecskeméti Ágnes: Igazságügyi szakértő kirendelése közjegyzői eljárásban, valamint annak összefüggései a közjegyző előtti egyezségi eljárással és a perhatékonyság elősegítése (Eljárásjogi Szemle, 2018/4. 18-22. oldal).

⁴ Pp. 167. §-168. §.

⁵ Kjnp. tv. 27/H. § - 27/L. §-okhoz fűzött Indokolás, <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A0800045.TV/ts/20200201/> (letöltés időpontja: 2023. április 26.).

Nincs helye közjegyző előtti egyezségi eljárásnak, szerzői jogi, szomszédos jogi és iparjogvédelmi ügyben, a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés⁶, illetve sérelemdíj megfizetése tárgyában⁷, a közérdekből indított perekkel összefüggő ügyben, a jogi személyek alapításával és törvényes működésével kapcsolatos ügyben, a jogi személyek és tagjaik, volt tagjaik közötti, illetve a tagok, volt tagok egymás közötti, a tagsági jogviszonyon alapuló ügyben, a személyi állapotot érintő és egyéb családjogi tárgyú ügyben, a végrehajtási perre tartozó ügyben, munkaügyi perre tartozó ügyben, állami vagyonnal kapcsolatos ügyben, továbbá azokban az ügyekben sem, amelyben külföldi anyagi jogot - ide nem értve a külföldi nemzetközi magánjogi szabályokat - kell alkalmazni.⁸ Ennek az indoka - a Pp. hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXXX. törvény 70. §-ához fűzött indokolás szerint - nem más, minthogy a közjegyző hatáskörét jogalkotó a vagyonjogi ügyekre kívánta korlátozni.⁹

Közjegyző előtti egyezségi eljárás akkor kezdeményezhető, ha az ügy tárgya időszakos szolgáltatás teljesítésére irányuló kötelezettség teljesítésével, illetőleg annak elmaradásával kapcsolatos, a gazdálkodó szervezet által tevékenysége körében kötött ügyletből eredő kötelezettség teljesítésével kapcsolatos, továbbá olyan kártérítési ügyekben, amelyeket a Kjnp. tv. nem zár ki.¹⁰ A fentiek alapján véleményem szerint a közjegyző előtti eljárásban hibás teljesítéssel kapcsolatos kárigények (például gépjármű adásvétel esetén a kereskedő és magánszemély vagy éppen magánszemélyek közötti jogvita), továbbá vállalkozások közötti kárigények (például a beszállító likviditási problémák, vagy készlethiány miatt nem tud a megállapodásban foglaltak szerint teljesíteni) érvényesíthetőek.

A közjegyzői nemperes eljárás tekintetében az általános illetékesség alapvetően a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint alakul.¹¹ Megjegyzendő, hogy a több kiegészítő illetékességi szabály kapcsolódik a közjegyző eljárásához, azonban jelen dolgozat szempontjából a kártérítési igény elbírálása vonatkozó illetékességi szabályt emelném ki.

⁶ Ptk. 6:548 §.

⁷ Ptk. 2:52. § (1) bekezdés.

⁸ Kjnp.tv. 27/H. § (3) bekezdés, Kecskeméti Ágnes: Igazságügyi szakértő kirendelése közjegyzői eljárásban, valamint annak összefüggései a közjegyző előtti egyezségi eljárással és a perhatékonyág elősegítése (Eljárásjogi Szemle, 2018/4. 18-22. oldal).

⁹ Lerner Attila Gábor: Az új közjegyzői nemperes eljárás: a közjegyző előtti egyezségi eljárás (Közjegyzők Közlönye, 2018/6., 42-58. oldal).

¹⁰ <https://www.mokk.hu/ugyfeleknek/kozjegyzo-elotti-egyezségi-eljaras.php> (letöltés időpontja: 2023. május 10.).

¹¹ Kjnp.tv. 4. § (1) bekezdés.

A Kjnp.tv. a kártérítési ügyeket illetően vagylagos illetékességi okot rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely akként rendelkezik, hogy ha az ügy tárgya kártérítés, az eljárásra az a közjegyző is illetékes, akinek az illetékességi területén a károkozás vagy a kár bekövetkeztének a helye található. Kérdésként felmerülhet, hogy vajon ez a szabály valamennyi kártérítési ügyre irányadó-e, vagy differenciálni kell a szerint, hogy a kár szerződésszegés nyomán következett be, vagy szerződésen kívüli károkozásról van-e szó.¹²

A kérdés megválaszolásához a fenti Kjnp.tv.-beli szabállyal érdemes párhuzamba állítani a Pp. 28. § (1) bekezdés e) pontjában rögzített vagylagos illetékességi rendelkezést. A felhívott Pp.-beli szabály ugyanis a kártérítési ügyeket illetően rögzíti, hogy kizárólagos illetékesség hiányában a felperes - választása szerint - az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett a szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránti per a károkozás vagy a kár bekövetkezésének földrajzilag meghatározható helye szerint illetékes bíróság előtt is megindíthatja.

A kártérítési perekre általánosan irányadó rendelkezés, hogy a *szerződésen kívül okozott kár* megtérítése iránti per a károkozás vagy a kár bekövetkezésének földrajzilag meghatározható helye szerint illetékes bíróság előtt *is* megindítható. Ezen rendelkezés nem vonatkozik a szerződésszegéssel okozott károk megtérítésére. A kár bekövetkezésének a helye alapján akkor állapítható meg a bíróság illetékessége, ha az egy konkrét földrajzi terület. Mindebből az a következtetés vonható le a vagylagos illetékességi ok a sérelemdíj iránti perekre is alkalmazandó, de kizárólag a jogsértés helye tekintetében, mivel a személyiségben bekövetkező sérelmek helye földrajzilag nem határozható meg.¹³

Ismert olyan álláspont, amely szerint a Kjnp.tv.-ben található, kártérítési ügyekre vonatkozó vagylagos illetékességi ok kizárólag a szerződésen kívül okozott kártérítési igény kapcsán alkalmazható, tehát a szerződésszegéssel okozott kártérítési igényekre az nem vonatkozik.¹⁴

¹² Kjnp.tv. 27/I. § (4) bekezdés.

¹³ Pribula László, In: Wopera Zsuzsa (szerk.): Nagykomentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez (28. § Kommentár 6. pont) www.uj.jogtar.hu (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

¹⁴ Lerner Attila Gábor: Az új közjegyzői nemperes eljárás: a közjegyző előtti egyezségi eljárás (Közjegyzők Közlönye, 2018/6., 42-58. oldal).

Ezzel szemben egy másik vélemény szerint, mivel a Kjnp.tv. kártérítési ügyekre vonatkozó vagylagos illetékességi szabályából hiányzik a „szerződésen kívül” kikötés, ebből pedig az következik, hogy a szerződéssel okozott kár megtérítése esetén is lehet a károkozás, illetőleg a kár bekövetkezésének helye szerinti közjegyzőhöz fordulni az egyezségi eljárás lefolytatása érdekében.¹⁵

Mindezek alapján - a kártérítési perek analógiájára - az első álláspontot támogatom, tehát véleményem szerint is a közjegyző előtt kizárólag a szerződésen kívül okozott kártérítési igény tekintetében kezdeményezhető az egyezségi eljárás.

Mindenesetre a közjegyző előtti nemperes eljárásban ez a vagylagos illetékességi ok a károsultra, mint kérelmezőre nézve kedvezőbb helyzetet teremt, hiszen választása szerint a rá nézve - például földrajzi, célszerűségi, időhatékonysági szempontok alapján - kedvezőbb helyen indíthatja meg az eljárást.¹⁶

A közjegyző előtt indított egyezség eljárás kapcsán kiemelendő, hogy az eljárás lefolytatásával kapcsolatban a *költségeket* a kérelmező viseli. Kérelmező akár magánszemély, akár gazdasági társaság is lehet.¹⁷ Itt tehát a személyi kör nem korlátozott, mint ahogy azt a békéltető testületi eljárás esetében láttuk. Az eljárás megindításakor a közjegyző felhívja, hogy a közjegyzői díjat és a várható szakértői díjat helyezze a közjegyzőnél bizalmi őrzésbe.¹⁸ Hasonlóan a választottbírói eljáráshoz, a közjegyző előtti egyezségi eljárásban sem ismert a költségkedvezmény jogintézménye.¹⁹ A közjegyző eljárásával kapcsolatos költség a közjegyzői munkadíjból, költségtérítésből (készkiadás, költségátalány) áll. A közjegyzőt megillető munkadíjat az ügyérték alapján kell kiszámolni, azzal, hogy amennyiben a munkadíj nem állapítható meg, az eljárás lefolytatására fordított idő alapján kerül megállapításra.²⁰

¹⁵ Csuporné Kukucska Szilvia: A közjegyző előtti egyezségi eljárás 1. rész (Közjegyzők Közlönye, 2018/4., 60-71. oldal).

¹⁶ Lerner Attila Gábor: Az új közjegyzői nemperes eljárás: a közjegyző előtti egyezségi eljárás (Közjegyzők Közlönye, 2018/6., 42-58. oldal).

¹⁷ Kecskeméti Ágnes: Igazságügyi szakértő kirendelése közjegyzői eljárásban, valamint annak összefüggései a közjegyző előtti egyezségi eljárással és a perhatékonyság elősegítése (Eljárásjogi Szemle, 2018/4. 18-22. oldal).

¹⁸ Uo. 18-22. oldal.

¹⁹ Uo. 18-22. oldal.

²⁰ A közjegyzői díjszabásról szóló 22/2018. (VIII. 23.) IM rendelet.

3.2.1. A közjegyző által jóváhagyott egyezség joghatása

A közjegyző végzésével jóváhagyott egyezség a bíróság által jóváhagyott egyezséggel azonos hatályú.²¹ A közjegyző által lefolytatott egyezségi eljárásban a jogerős egyezségnek két nagyon fontos joghatása van. Az egyik, hogy az eljárásban született jogerős egyezség végrehajtható, a másik pedig, hogy a jogerős egyezséghez anyagi jogerő kapcsolódik. Vagyis a jogerős egyezséggel jóváhagyott jogvita tárgyában a felek a perindítás lehetőségétől esznek, az igényüket a továbbiakban eredményesen már nem peresíthetik.²² Ez igaz arra az esetre is, ha a felek esetlegesen a közjegyző előtt ugyanazon ügyben ismételten eljárást kezdeményeznek. Tehát arra sincs lehetőség, hogy ugyanazok a felek, ugyanabból a tényalpból származó ugyanazon jog iránt ismételten eljárást kezdeményezzenek a közjegyző előtt. Amennyiben ilyen eset állna a fenn, a közjegyző vagy visszautasítja a kérelmet vagy megszünteti az eljárást attól függően, hogy a fenti körülmény az eljárás mely szakaszában jut a közjegyző tudomására.²³

A felek egyezségét jóváhagyó jogerős végzéssel szemben *rendes jogorvoslat kizárt*, azaz fellebbezéssel eredményesen nem támadható. Ugyanakkor perújításnak, mint rendkívüli perorvoslatnak helye van azzal, hogy kizárt a perújítás a megállapodás érvénytelensége megállapítása iránt semmisségre való hivatkozással.²⁴ A perújítási eljárás lefolytatására az a bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, amely elsőfokú bírósággént járna el, ha az ügyben peres eljárásnak lenne helye.²⁵ A perújítási kérelmet nem az ügyben korábban eljáró közjegyző előtt, hanem a közvetlenül a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál kell előterjeszteni. Az eljáró bíróság pedig hivatalból intézkedik a közjegyzői ügy iratainak beszerzése iránt.²⁶

A rendkívüli jogorvoslatokat illetően érdemes kitérni a felfülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat lehetőségére. A Pp. 406. §-a rögzíti a felülvizsgálat alapja és tárgyaira vonatkozó rendelkezéseket. Ez alapján a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való

²¹ Kjnp.tv. 27/K. § (3) bekezdés, Kecskeméti Ágnes i.m. 18-22. oldal.

²² Uo. 18-22. oldal.

²³ Csuporné Kukucska Szilvia: A közjegyző előtti egyezségi eljárás 1. rész (Közjegyzők Közlönye, 2018/4., 60-71. oldal).

²⁴ Csuporné Kukucska Szilvia: A közjegyző előtti egyezségi eljárás 2. rész (folytatás) (Közjegyzők Közlönye, 2018/5., 35-46. oldal).

²⁵ Kjnp.tv. 14/A. §.

²⁶ Kjnp.tv. 14/A. §.

Csuporné Kukucska Szilvia i.m. 60-71. oldal.

eltérésre hivatkozással a fél, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az kérheti, akire az ítélet rendelkezést tartalmaz. Helye van felülvizsgálati kérelem benyújtásának a keresetlevelet visszautasító (176. § (1) bekezdés a)-i) pont, 176. § (2) bekezdés b)-c) pont) és az eljárást megszüntető (240. § (1) bekezdés a)-c) és f) pont) jogerős végzések ellen. Mindebből az következik, hogy az egyezséget jóváhagyó végzés elleni a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat kizárt.

A tanulmány írásakor felmerült a kérdés, hogy vajon országos szinten a közjegyzők előtt az elmúlt tíz évre vetítve hogyan alakult a kártérítési ügyeket illetően az egyezségi eljárások száma. Kifejezetten az érdekelt, hogy hány ilyen ügy indult meg és azok milyen eredménnyel zárultak.

A kérdés megválaszolásához a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) segítségét kértem. A MOKK 2023. március 13. napján érkezett tájékoztatása szerint az elmúlt öt évben egyezségi kísérletre való idézés egyetlen esetben sem történt kártérítési igénnyel kapcsolatos ügyben.

Ez az alternatív vitarendezési fórum is a bíróságok tehermentesítését hivatott szolgálni, azonban - a fenti tájékoztatás alapján - látszólag nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, legalábbis a kártérítési ügyeket illetően. Jogosan merül fel a kérdés, hogy ez milyen indokra, indokokra vezethető vissza. Véleményem szerint a válasz nem másban keresendő, mint abban, hogy az állampolgárok nem igazán vannak tudatában annak, hogy a peres eljárás alternatívájaként a fennálló vitát akár közjegyző előtt is lehetőségük volna rendezni. Megállapíthatjuk, hogy a közjegyzői eljárás nem tipikus terepe a közvetítésnek a kártérítési ügyeket illetően.

3.3. A mediációs, avagy közvetítői eljárás és peres eljárás kapcsolata

A mediációs eljárást az hívta életre, hogy a gazdasági szereplők számára a választottbíráskodás intézménye még mindig nem volt kellően olcsó, gyors, egyszerű és mentes a nyilvánosságtól.²⁷

Természetesen a mediációs eljárásnak is megvannak a saját jogi keretei. Magyarországon a bírósági mediációt alapvetően a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény szabályozza, amit a

²⁷ Bauer Miklós: Választottbíráskodás és mediáció (Jogtudományi Közlöny, 2005/12., 489-501. oldal).

bírósági közvetítéssel kapcsolatos szabályzat, azaz a 20/2012. (XI. 23.) OBH utasítás, valamint a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet IX/A. fejezete egészíti ki.

Maga a közvetítői eljárás alapvetően egy permegelőző eljárás is lehet, de a feleknek lehetőségük van arra is, hogy a már megindult bírósági eljárásban vegyék igénybe ezt a vitarendezési módszert, mint egyeztetésre lehetőséget biztosító eljárást.²⁸

A felek egy - a perhez képest - kötetlenebb, rugalmasabb, informálisabb eljárás során, a közvetítő személy közreműködése mellett, maguk kísérik meg a kialakult konfliktusuk megoldani.²⁹ A mediáció bizalmasan, a nyilvánosság kizárásával zajlik és a felek, valamint a mediátor titoktartási kötelezettségén alapul.³⁰ A mediátor vonatkozásában a titoktartási kötelezettség az eljárás lezárulta után is fennáll.³¹

Nyilvánvalóan a mediáció a gyakorlatban (jog)területektől függően igen változatos formában működik. A mediáció - avagy a közvetített tárgyalás - egy olyan alternatív vitarendezési megoldás, mely során a felek mindegyike számára megfelelő megoldás megtalálásában egy külső, képzett, harmadik fél - mediátor - segít.³²

A mediátor és a bírók szerepe jelentősen különbözik egymástól, mivel a mediátor abban vállal szerepet, hogy megakadályozza a vita további kieleződését, egyúttal a felek közötti viszonyt javítsa.³³ Lehetősége van arra is, hogy a bármelyik fél álláspontját személyesen vázolja, sőt arra is, hogy a felek között nem jön létre megállapodás, akár maga tegyen megoldási javaslatot a vitás helyzet feloldására.³⁴ Véleményem szerint ez egy jelentős különbség a peres eljáráshoz képest is, hiszen a perben a felek személyesen, vagy meghatalmazott útján terjesztik elő nyilatkozataikat, az eljáró bírónak nincs lehetősége arra, hogy ezt a felek helyett megtegye. Valamint arra sincs mód a bírónak, hogy saját véleményen alapuló megoldási javaslatot tegyen a konfliktus feloldására.

²⁸ Erdős Éva- Tóth Barbara: Alternatív vitarendezési lehetőségek MISKOLCI JOGI SZEMLE 17. évfolyam (2022) 2. szám (1. különszám) (113. oldal oldal) http://real.mtak.hu/158381/1/14_erdos_toth_tordelt.pdf (letöltés időpontja: 2023. április 26.).

²⁹ Somogyi Árpád: Mi fán terem a mediáció? Jogalkotásunk nyomában 2000. január (21. oldal).

³⁰ Bauer Miklós: Választottbíráskodás és mediáció (Jogtudományi Közlöny, 2005/12., 489-501. oldal).

³¹ Uo. 489-501. oldal.

³² Somogyi Árpád i.m. 21. oldal.

³³ Somogyi Árpád i.m. 21. oldal.

³⁴ Somogyi Árpád i.m. 21. oldal.

Amíg a bíró tevékenysége a jogi normákra koncentrálódik, vagyis arra fókuszál, hogy a jogvitát - az irányadó jogszabályok mentén - eldöntse, addig a közvetítő a felek érdekeit szem előtt tartva folytatja le a közvetítői eljárást.³⁵ A mediátor - ellentétben a perben eljáró bíróval - nem vizsgálja a jogellenességet, felróhatóságot, az eljárásban nem állapít meg felelősséget, hanem az egyezség kialakítása érdekében közvetít a felek között.³⁶ A peres eljárás a múltbéli, jogilag releváns tényekre, eseményekre, míg a közvetítői eljárás a jövőre és a felek közötti kapcsolat javítására, fenntartására összpontosít.³⁷

A mediátor konfliktus feloldási javaslat lehet ajánlás, de kötelező erővel is bírhat, amennyiben az a felek közös megállapodásán alapul. Sőt ezen túl jogi relevanciája is lehet a javaslatnak, amennyiben az törvényi előírás alapján, vagy éppen az eljáró bíró rendeli el.³⁸

A közvetítői eljárás különféle tárgyú ügyekben - például családjogi ügyek, birtokvédelmi viták esetében - alkalmazható, de lehetőség van igénybe venni személyiségi jogi jogsérelem, kártérítési igények érvényesítése, és akár orvosi műhibával kapcsolatos ügyekben is.³⁹ A kísértékű perek tekintetében kifejezetten alkalmas lehet ezen alternatív eljárás igénybevétele, mivel ezen ügyek viszonylag nagy számban fordulnak elő, és a bíróságokat adott esetben szüségtelenül terhelik. Különösen, ha egyszerű jogi megítélésűnek minősül az ügy.⁴⁰

Az eljárás mibenlétét tekintve a kárigények érvényesítése vonatkozásban is előnyösnek mutatkozik a mediációs eljárás igénybevétele, figyelemmel arra, hogy a peres eljárás elhúzódhat, ami által adott esetben az eredeti állapot helyreállításának lehetősége csökkenhet, valamint bizonyítási nehézségekkel lehet számolni kell. Mindezek miatt is a felek alapvető érdek, hogy a minél gyorsabban rendeződjön a közöttük fennálló jogvita.⁴¹

³⁵ Harsági Viktória és Woper Zsuzsa: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században Tanulmánykötet Gáspárdy László professzor emlékére HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2007. (167. oldal).

³⁶ Bauer Miklós: Választottbíráskodás és mediáció (Jogtudományi Közlöny, 2005/12., 489-501. oldal).

³⁷ Harsági Viktória és Woper Zsuzsa i.m. 167. oldal

³⁸ Somogyi Árpád: Mi fán terem a mediáció? Jogalkotásunk nyomában 2000. január (21. oldal).

³⁹ Bándi Gyula: A közvetítés (mediáció) jogi szabályozásának továbbfejlesztése (Jogalkotásunk nyomában 2000. január) 12. oldal.

⁴⁰ Somogyi Árpád i.m. 25. oldal.

⁴¹ Kanyáriné Tuska Mariann: Bírósági közvetítés a peres eljárások és a jó gyakorlatok tükrében Jogelméleti Szemle 2016/1. szám.

Az eljárás többnyire meghatározott időkeretben zajlik, ennek tartama *általában egy hónap*, de lehet hosszabb is.⁴²

A mediáció - nem utolsó sorban - jelentősen tehermentesítheti a bírói szervezetrendszert, mivel a vitás ügyekben előzetes fórumként szolgál, ezáltal egyfajta „szűrő” szerepet is betölt.⁴³ Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a közvetítés nem jelent joglemondást, nem veszi el a lehetőséget a polgári peres eljárás kezdeményezésétől.⁴⁴

Az alábbi táblázatban⁴⁵ foglaltam össze, hogy a mediációs eljárás és a polgári peres eljárás milyen eltérő jellemzőkkel bírnak. Természetesen ez a táblázat nem tartalmazza valamennyi összevetési szempontot, inkább azokat vettem alapul, ami a mediáció felé billenti el mérleg nyelvét, azaz, azokat a jellemzőket soroltam fel, amelyek okán javasolt lehet a mediációs eljárás igénybevétele. A táblázat a fent megjelölt szerző táblázatán alapul, ugyanakkor ahhoz képest pontosításokat is tartalmaz.

	Mediáció	Peres eljárás
Ügymenet	- a mediátort a felek választják	- bíró az ügyelosztás szerint kerül kijelölésre
Időtartam	- gyorsabb - átlagosan 1-3 alkalom elegendő	- jellemzően hosszabb időtartam - akár 2-3 év is lehet
Diszkréció	- Szigorúan bizalmas! - a titoktartás a feleket és a mediátort is köti	- főszabály szerint a per nyilvános
Önkéntesség	- a felek közös kérelmére indul - eljárásban történő részvétel a felek önkéntes beleegyezésén alapul	- kötelező perben állás - a per a keresetlevél benyújtásával indul - alperes „belekényszerül” a perbe

⁴² Somogyi Árpád i.m. 21. oldal.

⁴³ Bándi Gyula: A közvetítés (mediáció) jogi szabályozásának továbbfejlesztése (Jogalkotásunk nyomában 2000. január) 12. oldal.

⁴⁴ Bándi Gyula i.m. 12. oldal.

⁴⁵ Illyés Katalin: Perbeszéd helyett párbeszéd? Szubjektív ítélet a bírósági mediációról 2014. (szakdolgozat) (12-14. oldal) <http://midra.uni-miskolc.hu/document/18325/11844.pdf> (letöltés időpontja: 2023. április 28.)

Döntés elvei	<ul style="list-style-type: none"> - a döntés a felek kezében van - felek akaratának megfelelő döntés születhet - eredménytelen eljárás esetén bírói út igénybevételeinek lehetősége 	<ul style="list-style-type: none"> - a bíró a rendelkezésre álló bizonyítékoknak és a jogszabályoknak megfelelő döntést hoz
Költségek	<ul style="list-style-type: none"> - díjmentes, illetve illetékmérséklő hatású 	<ul style="list-style-type: none"> - az illeték a perben érvényesített követelés (pertárgyérték) értékétől függ (figyelmen kívül hagyva az egyes költségkedvezményeket)

Mindezek alapján a mediációs eljárás és peres eljárás különbözőségei az alábbi csomópontok mentén érhető a leginkább tetten: időbeliség, költségek, a harmadik fél (mediátor, bíró) „szerepe” az eljárásban, valamint a döntéshozatal.⁴⁶ Míg a közvetítői eljárás „win-win” befejezésre törekszik, addig a polgári peres eljárásban a „win-lost” elv érvényesül.⁴⁷

Előnye a közvetítői eljárásnak a peres eljárással szemben, hogy a felek kapcsolata könnyebben helyreállítható, a felek alacsonyabb költségráfordítás mellett rendezhetik a vitájukat.⁴⁸ Ugyanakkor *hátránya*, hogy nem javasolt bonyolultabb, speciális ügyek esetében igénybe venni.⁴⁹

3.4. A békéltető testületek eljárása egyes kártérítési ügycsoportok tükrében

A békéltető testület hatáskörébe tartozik a fogyasztó és a vállalkozás közötti egyes vitás ügyek elbírálása. Nevezetesen a termék minőségével, annak biztonságosságával, a termékfelelősségi szabályok alkalmazásával, a szolgáltatás minőségével kapcsolatos vitás ügy bírósági peres eljáráson kívüli rendezése. A békéltető testület elsődleges célja a felek közötti egyezség létrehozásának megkísérlése. Amennyiben viszont nem jön létre az egyezség, a testület eljárása eredményre nem

⁴⁶ Németh János-Varga István: Egy új polgári perrendtartás alapjai, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2014. (593. oldal).

⁴⁷ Szekeres Diána: A gazdasági mediációról (Gazdaság és Jog, 2012/5., 11-16. oldal. Jogkódex - Jogszabályok, Szakcikk, Döntvények, Könyvek.

⁴⁸ Uo. 11-16. oldal.

⁴⁹ Uo. 11-16. oldal.

vezet, az ügyben döntés hozatalával biztosítja a fogyasztói jogok gyors, hatékony és költségkímélő érvényesítését.⁵⁰

Látni fogjuk, hogy a békéltető testületi eljárás a mediációs eljárással, és néhol a bírósági eljárással is sok szempontból rokon vonásokat mutat, azonban természetesen eltérésekkel is találkozunk az egyes jogintézményeket illetően. A dolgozat jelen fejezetében ezeket a szempontokat tárgyalom, kifejezetten az eljárás mibenlétére, a felek személyére, a közvetítő személyére, valamint a döntésre vonatkozóan.

A békéltető testületi eljárásban a jogi képviselő nem kötelező, a feleknek ugyanakkor lehetőségük van arra, hogy meghatalmazott útján járjanak el. Meghatalmazott bármely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet lehet.

Ellentétben a polgári peres eljárással, amennyiben a meghallgatáson bármelyik fél szabályszerű értesítés ellenére nem jelenik meg, vagy nem terjeszti elő bizonyítékait, a tanács lefolytatja az eljárást, és a döntését a rendelkezésre álló adatok alapján hozza meg.⁵¹

Az eljárás - hasonlóan a mediációs eljáráshoz - nem nyilvános, azonban a feleknek lehetősége van az eljárás nyilvánosságához hozzájárulni. A békéltető testület eljárása akkor kezdeményezhető, ha termékkel vagy szolgáltatással kapcsolatban a fogyasztó és a kereskedő/szolgáltató között jogvita keletkezik és a bírósági eljárás helyett vagy előtt, egyszerűbb és ingyenes vitarendezési fórumot szeretne a fogyasztó választani.⁵² Tehát eleve meghatározott személyi kör vehet részt a békéltető testület előtti eljárásban félként.

Ki kell emelni azt is, hogy míg a mediációs eljárás több jogterületen is alternatív vitarendezési lehetőséget jelent, addig a békéltető testületek hatáskörébe kizárólag fogyasztóvédelmi jogviták tartoznak. Vagyis például családjogi, munkajogi, illetőleg büntetőjogi ügyekben nincs lehetőség békéltető eljárásra.⁵³

⁵⁰ Illyés Katalin: Miskolci Egyetem Állam és Jogtudományi Kar Általános és Igazságügyi Mediátor Szak: Perbeszéd helyett párbeszéd? Szubjektív ítélet a bírósági mediációról (szakdolgozat) Miskolc, 2014. (9. oldal).

⁵¹ A BÉKÉLTETŐ TESTÜLETI ELJÁRÁS MENETE a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény rendelkezései alapján <http://panaszrendezes.hu/eljaras-menete/> (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

⁵² Uo. (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

⁵³ Uo. (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

A békéltető testületi eljárás a fogyasztó kérelmére indul, amelyhez a vita szempontjából elengedhetetlen mellékletek csatolása is szükséges.⁵⁴ Minekután az európai uniós előírások nyomán 2015. szeptember 11. napjától szigorodtak a vállalkozások együttműködésére vonatkozó törvényi előírások, az eljárásban a vállalkozás egyezség létrehozatalára feljogosított személy részvételét is köteles biztosítani a meghallgatáson, amennyiben székhelye, telephelye a területileg illetékes békéltető testületet működtető kamara szerinti megyében van bejegyezve.⁵⁵ A vállalkozásnak továbbá nyilatkoznia szükséges arról, hogy a békéltető testület tanácsának döntését elfogadja-e (eseti alávetés). Ugyanakkor a vállalkozásnak lehetősége van arra, hogy a székhelye szerinti békéltető testületnél vagy - valamennyi békéltető testületre kiterjedő hatállyal - a Magyar Kereskedelmi és Iparkamaránál általános alávetési nyilatkozatot tegyen.⁵⁶

Míg a mediációs eljárásban a felek között a közvetítést egy személy, a mediátor végzi, addig a békéltető testület háromtagú tanácsban jár el, kivétel, ha a fogyasztói jogvita egyszerű megítélésű. Ahogy a mediátor személyét a felek választják meg, úgy alapvetően a békéltető testületi eljárásban is lehetőségük van a feleknek az eljáró tanács elnökét kijelölni. A békéltető testületi tagok függetlennek és pártatlanok, nem utasíthatóak titoktartásra kötelezettek.

A békéltető testület feladata, célja is az, hogy megkísérelje a felek között az egyezség létrehozását.⁵⁷ Amennyiben az egyezség megfelel a jogszabályoknak, a tanács határozattal jóváhagyja. Egyezség hiányában a tanács az ügy érdekében kötelezést tartalmazó határozatot hoz vagy ajánlást tesz.⁵⁸ Fontos kiemelni, hogy a határozata, illetőleg az ajánlás nem érinti a fogyasztónak azt a jogát, hogy igényét bírósági eljárás keretében érvényesítse. Ez további párhuzamot jelent a mediáció és a békéltető testület eljárása között.

A kötelezést tartalmazó határozat, illetve ajánlása ellen fellebbezésnek nincs helye, annak hatályon kívül helyezése azonban kérhető a bíróságtól. A fél a döntés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül annak hatályon kívül helyezését kérheti a békéltető testület székhelye szerint illetékes törvényszéktől. A megtett egyezségi ajánlat elfogadása előtt a fogyasztó szabadon dönthet arról, hogy

⁵⁴ Uo. (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

⁵⁵ A BÉKÉLTETŐ TESTÜLETI ELJÁRÁS MENETE a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény rendelkezései alapján <http://panaszrendezes.hu/eljaras-menete/> (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

⁵⁶ Uo. (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

⁵⁷ Uo. (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

⁵⁸ Uo. (letöltés időpontja: 2023. április 28.).

elfogadja-e a békéltető testület ajánlását, az egyezségi ajánlatot, továbbá a kötelezésről szóló határozatot.

Amennyiben a vállalkozás önként nem tesz eleget a békéltető testület kötelező erejű határozatának, illetőleg a határozattal jóváhagyott egyezségnek, a fogyasztó a végrehajtást bíróságtól kérheti.⁵⁹

Nagyon fontos különbség a peres eljárás és a békéltető testületi eljárás között, hogy a tanács az eljárást az annak megindulását követő kilencven napon belül befejezi. Természetesen lehetőség van a határidő meghosszabbítására, azonban arra csak indokolt esetben van lehetőség, és akkor is csak legfeljebb harminc nappal hosszabbodhat az eljárás.⁶⁰

Ahogy a választott bíraskodás, úgy a békéltető testületi eljárás is átmentet képez a peres eljárás és a közvetítői eljárás között.⁶¹ Ezek az alternatív vitarendezési fórumok állami keretek között működnek azzal, hogy a polgári peres eljáráshoz képest nagyobb fokú mozgásteret biztosítanak a vitás feleknek.⁶² A polgári peres eljárás hátránya a maga bonyolultsága mellett, az eljárás hosszadalmas mivoltában és költségességében nyilvánul meg. További negatívuma a peres eljárásnak, hogy a peres felek egyébként is terhelt viszonyára további negatív hatással lehet.⁶³ A peres eljárásban az egyik fél a másik fél rovására juthat előnyökhöz.⁶⁴

Véleményem ezen fórum igénybevétele mindenképpen megfontolandó, hiszen *előnye*, hogy az eljárás viszonylagos rövidege, gyorsasága és ingyenessége miatt előnyösebb, mint egy peres eljárás megindítása. Emellett a fogyasztók különböző természetű ügyekben tudják az eljárás lefolytatását kérni, így például szavatossági és jótállási problémák, személygépkocsik minőségére vonatkozó kifogásiakkal kapcsolatban, de akár építőipari kivitelezéssel kapcsolatban felmerült vitás ügyeik rendezése érdekében is.⁶⁵

⁵⁹ Harsági Viktória és Woper Zsuzsa: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században Tanulmánykötet Gáspárdy László professzor emlékére HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2007. (172. oldal).

⁶⁰ <http://panaszrendezes.hu/eljaras-menete/>.

⁶¹ Uo. 173. oldal.

⁶² Uo. 173. oldal.

⁶³ Uo. 173. oldal.

⁶⁴ Uo. 174. oldal.

⁶⁵ SZAKMAI BESZÁMOLÓ A Budapesti Békéltető Testület 2022. évi tevékenységéről, <https://bekeltet.bkik.hu/sites/bekeltet/files/document/2023-02/2022.%20C3%A9vi%20besz%C3%A1mol%C3%B3.pdf> (letöltés időpontja: 2023. április 26.).

Ugyanakkor végeredményben az eljárás *hátrányaként* megemlítendő, hogy csak meghatározott személyi kör veheti igénybe, így például vitában álló természetes személy fogyasztó, de vállalkozások közötti vita rendezésére megoldásként szóba sem jöhet. Ráadásul, ha valamely fél nem elégedett a tanács döntésével, ugyancsak bíróság elé kerül az ügy, amellyel viszont az eljárás elhúzódhat.

3.4.1. A Pénzügyi Békéltető Testület, mint alternatív vitarendezési fórum a kártérítési ügyeket illetően

A Pénzügyi Békéltető testület eljárására vonatkozó szabályozást a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mnb.tv.) tartalmazza.⁶⁶ A fogyasztó az Mnb.tv.-ben felsorolt⁶⁷, fogyasztói jogvitával érintett személlyel, szervezettel szemben érvényesítheti igényét, feltéve, hogy előzetesen megkísérelte közvetlenül rendezni a vitáját a féllel, azonban az eredményre nem vezetett.⁶⁸

A fogyasztói kérelem előterjesztése írásban történhet, amely kérelem kötelező tartalmi elemeit az Mnb.tv. meghatározza.⁶⁹ A kérelemhez továbbá csatolni szükséges a bizonyítékokat (jellemzően okirat), az ellenérdekű fél írásbeli nyilatkozatát a panasz elutasításáról, ennek hiányában az egyeztetés megkísérlést tanúsító egyéb iratokat, és amennyiben a fogyasztó nem személyesen jár el, úgy a képviselője részére adott meghatalmazást.⁷⁰

Amennyiben a Pénzügyi Békéltető Testület megállapítja a hatáskörét, értesíti a feleket az eljárás megindulásáról és az eljárás megindulásáról számított hetvenöt napon belüli meghallgatási időpontot tűz ki a felek számára.⁷¹ Az eljáró tanács elnöke a vitás felek hozzájárulása esetén kezdeményezheti az eljárás írásbeli lefolytatását.⁷² Az eljárás megindulásáról szóló értesítésben a másik felet fel kell szólítani, hogy az értesítés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül írásban terjessze elő a nyilatkozatát.⁷³ Fontos különbség a peres eljáráshoz képest, hogy ha a fél a válaszirátát nem terjeszti

⁶⁶ Mnb.tv. 102.-123. §.

⁶⁷ Mnb.tv. 39. §.

⁶⁸ Mnb.tv. 102. § (1) bekezdés.

⁶⁹ Mnb.tv. 104. § (1)-(2) bekezdések.

⁷⁰ Mnb.tv. 104. § (3)-(4) bekezdések.

⁷¹ Mnb.tv. 106. § (3) bekezdés.

⁷² Mnb.tv. 106. § (5) bekezdés.

⁷³ Mnb.tv. 108. § (2) bekezdés.

elő, a Pénzügyi Békéltető Testület köteles az eljárást folytatni, anélkül, hogy a mulasztást a kérelmező állításai elismerésének tekintené.⁷⁴

Az eljárás során a tanács elnöke egyezséget kísérel meg létrehozni a felek között. Amennyiben a felek között létrejött egyezés megfelel a jogszabályoknak, a tanács azt határozattal jóváhagyja, ellenkező esetben, illetve egyezés hiányában az eljárást folytatja.⁷⁵ Szintén különbség a peres eljáráshoz képest, hogy ha a meghallgatáson bármelyik fél szabályszerű értesítés ellenére nem jelenik meg, vagy a bizonyítékait elmulasztja előterjeszteni, a tanács lefolytatja az eljárást és a rendelkezésre álló adatok alapján hozza meg a döntését.⁷⁶ A tanács az eljárást a megindulását követő kilencven napon belül befejezi, azonban indokolt esetben a Pénzügyi Békéltető Testület elnöke a határidőt legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja.⁷⁷

Amennyiben az eljárásban egyezés nem születik, a tanács az ügy érdekében kötelezést tartalmazó határozatot hoz, ha a kérelem megalapozott, és a vitában érintett személy/ szervezet vállalkozás alávetési nyilatkozatában, kereskedelmi kommunikációjában közölt vagy az eljárás során tett nyilatkozatában a Pénzügyi Békéltető Testület döntését magára nézve kötelezőként elismerte, vagy ajánlást tesz, ha a kérelem megalapozott, azonban a vitásban érintett személy/ szervezet döntést kötelezőként nem ismeri el, illetve ha a döntésének elismeréséről nyilatkozatot nem tett.⁷⁸ Ezen utóbbi szabály alól egy kivétel ismeretes, mégpedig a tanács egyezés hiányában akkor is kötelezést tartalmazó határozatot hozhat, ha a vitában érintett személy/szervezet alávetési nyilatkozatot nem tett, ugyanakkor a kérelem megalapozott és a fogyasztó érvényesíteni kívánt igénye - sem a kérelemben, sem a határozathozatalkor - nem haladja meg az egymillió forintot.⁷⁹

A tanács döntése (határozat, ajánlás) nem érinti a fogyasztónak azt a jogát, hogy igényét bírósági eljárás keretében érvényesítse.⁸⁰ A döntéssel szemben ugyanakkor fellebbezésnek nincs helye, annak hatályon kívül helyezése meghatározott szabályok szerint a kézbesítéstől számított 15 napon belül kérhető a bíróságtól.⁸¹

⁷⁴ Mnb.tv. 108. § (4) bekezdés.

⁷⁵ Mnb.tv. 111. § (1) bekezdés.

⁷⁶ Mnb.tv. 112. § (2) bekezdés.

⁷⁷ Mnb.tv. 112. § (5) bekezdés.

⁷⁸ Mnb.tv. 113. § (1) bekezdés.

⁷⁹ Mnb.tv. 113. § (2) bekezdés.

⁸⁰ Mnb.tv. 116. § (1) bekezdés.

⁸¹ Mnb.tv. 116. § (2)-(3) bekezdések.

A kötelezést tartalmazó határozat ellen a vitában érintett személy/szervezet a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül ellentmondással élhet.⁸² A határidőben előterjesztett ellentmondás folytán az eljárás perré alakul át.⁸³

Hogy pontosan mely ügyekben vehető igényben a Pénzügyi Békéltető Testület eljárása, egy a Testület által kiadott jelentés lehet a segítségünkre. Ennek alapján a Testület eljár a biztosítók és ügyfelek közötti viták körében, amikor a jogvita a megkötött biztosítási szerződésekkel kapcsolatosak vagy biztosítási kártérítés, vagy kártalanítás megfizetésére irányulnak. Eljár a kötelező gépjármű-biztosítást érintő kártérítési ügyekben, azaz fedezetlenségi időszakra vonatkozó fedezetlenségi díjjal, a károkozói pótdíjjal, a *bonus-malus* besorolással, a díjtarifa változásával, illetve a gépjárművek által okozott károk károsultjai által előterjesztett kártérítési igényekkel kapcsolatosak.

A Testület eljárhat továbbá nyugdíjbiztosítókkal szemben előterjesztett kártérítési ügyekben. De lehetőség van a testület eljárást kezdeményezni kölcsönügyletből (például lakásvásárlás, otthonfelújítás) eredő kártérítési igények kapcsán is, így például akkor, ha a hitelbírálati folyamat, vagy a szerződés megkötését követően a folyósítás elhúzódásából, a szerződéskötés alkalmával kapott tájékoztatás hiányosságából, vagy éppen a pénzügyi szolgáltató nem megfelelő tájékoztatásából származott.⁸⁴

⁸² Mnb.tv. 121. § (1) bekezdés.

⁸³ Mnb.tv. 122. § (1) bekezdés.

⁸⁴ JELENTÉS A PÉNZÜGYI BÉKÉLTETŐ TESTÜLET ÉVES TEVÉKENYSÉGÉRŐL <https://www.mnb.hu/letoltes/pbt-2022-hun-eves-jelentes.pdf> 32., 50., 70., 91., 124. oldal (letöltés időpontja: 2023. május 10.).

IV. Összegzés

A tanulmányban azt vizsgáltam, hogy a kártérítési tárgyú ügyeiket érintően - a polgári peres eljárás helyett/mellett - milyen alternatív eljárást tudnak kezdeményezni a károsultak. A dolgozat írása során - meghatározott szempontok szerint - sorra vettem a jelenleg igénybe vehető alternatív vitarendezési fórumokat, azaz a választottbíróóság előtti eljárást, a közjegyző előtt indítható egyezségi eljárást, a mediációs eljárást és a békéltető testület eljárást.

A feldolgozott jogszabályok, tájékoztatók és a szakirodalom alapján kijelenthető, hogy a kárigény érvényesítése mind eljárásjogi, mind pedig anyagi jogi szempontból jóval kötöttebb a polgári eljárásban, mint a fent ismertetett alternatív vitarendezési eljárásokban. A peres eljárással ellentétben az alternatív fórumrendszerben a hangsúly - főként - a felek közötti egyezség létrehozásán van, ezáltal pedig a feleknek nagyobb beleszólása van az eljárás menetébe.

Az alternatív vitarendezési fórumok egymás közti viszonylatában, de a peres eljáráshoz képest is sok egyéb szempontból eltérést mutatnak. Egy-egy eljárás megindítása előtt ugyanis fokozottan ügyelni kell arra, hogy mely fórum előtt, mely személyi kör és milyen feltételekkel kezdeményezhet eljárást, továbbá azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, pontosan milyen természetű az igény, amit a károsult fél érvényesíteni szándékozik.

Ennek alapján a *választottbíróági eljárás* inkább a vállalkozások közötti, szerződésszegésen (például fuvarozási-, vállalkozási-, kivitelezési szerződés) alapuló vitáikban jelenthet alternatív megoldást. A *közjegyző előtti egyezségi eljárást* ezzel szemben éppen a természetes személyek egymás közötti, vállalkozások közötti, vagy éppen természetes személy és vállalkozás között felmerült vitás ügyekben (például hibás teljesítés, szerződésszegés) lehet célszerű igénybe venni. Ezen eljárásokkal szemben a *békéltetőtestületi eljárás* kiváló lehetőséget nyújt a természetes személy fogyasztó és a vállalkozás között kialakul vita rendezésében. Legyen szó akár szavatossági-, jótállási- vagy akár biztosítóval, hitelintézettel szemben érvényesíteni kívánt kárigényről. A *mediációs eljárás* pedig - véleményem szerint - ugyancsak a természetes személyek egymás közötti kár igényérvényesítésnek (például közúti baleset során okozott kár, sérelemdíj) vagy pedig a természetes személy és vállalkozás közötti (biztosító által fizetendő kártérítés) jogvita elbírálásának lehet a megfelelő fóruma.

Az alternatív vitarendezési eljárások megindítása mellett szól azok viszonylagos rövid időtartama (1-3-6 hónap), ugyanis - a peres eljárással ellentétben - az alternatív eljárások egyszintűek. Ebből kifolyólag pedig az eljárások - többnyire - költséghatékonyabbak (vagy éppen ingyenes) is, hiszen a feleknek nem kell éveken keresztül tárgyalásokra járnia, jogi képviselőt megbízni és szükség esetén a jogorvoslati eljárás(ok) illetékét megfizetnie.

Ugyanakkor ezek az egyfokú eljárások hátrányt is hordoznak magukban, hiszen a rendes jogorvoslati fórum hiányában az alapvető és szembetűnő döntési hibák, hiányosságok nem orvosolhatóak egyszerűen. Előfordulhat továbbá, hogy nem is zárul le véglegesen a vita a felek között, így az alternatív eljárást végső soron peres eljárás követi.

Véleményem szerint ugyanakkor az alternatív vitarendezési fórumok rendkívül jó lehetőséget biztosítanak arra, hogy a felek a peres eljárást elkerüljék. Összességében azonban elmondható, hogy - a feldolgozott anyagok alapján - az alternatív vitarendezési módok nem alkalmasak maradéktalanul arra, hogy a teljes egészében kiváltsák a polgári peres eljárást. Ezek az alternatív eljárások inkább a bírósági peres eljárást helyettesítő, illetőleg azt kiegészítő igényérvényesítési alternatívaként foghatóak fel.⁸⁵

⁸⁵ Kecskeméti Ágnes: Igazságügyi szakértő kirendelése közjegyzői eljárásban, valamint annak összefüggései a közjegyző előtti egyezségi eljárással és a perhatékonyság elősegítése (Eljárásjogi Szemle, 2018/4. 18-22. oldal)